

Stereotypy w kulturze
Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

<p>Kierunek studiów filologia polska nauczycielska</p> <p>Ścieżka -</p> <p>Jednostka organizacyjna Wydział Polonistyki</p> <p>Poziom kształcenia drugiego stopnia</p> <p>Forma studiów studia stacjonarne</p> <p>Profil studiów ogólnoakademicki</p> <p>Obligatoryjność fakultatywny</p>		<p>Cykl kształcenia 2022/23</p> <p>Kod przedmiotu UJ.WPIFPNS.2C0.5cd425f2dc425.22</p> <p>Języki wykładowe Polski</p> <p>Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak</p> <p>Dyscypliny Literaturoznawstwo</p> <p>Klasyfikacja ISCED 0011 Podstawowe programy i kwalifikacje</p> <p>Kod USOS WPI/o/13/14/29, WPI/o/13/14/29/2</p>	
Koordynator przedmiotu	Joanna Hobot-Marcinek		
Prowadzący zajęcia	Joanna Hobot-Marcinek, Marta Rusek		

Okres Semestr 3	<p>Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się zaliczenie na ocenę</p> <p>Sposób realizacji i godziny zajęć wykład: 30</p>	Liczba punktów ECTS 3.0
---------------------------	---	-----------------------------------

Okres Semestr 4	<p>Forma weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się egzamin</p> <p>Sposób realizacji i godziny zajęć wykład: 30</p>	Liczba punktów ECTS 3.0
---------------------------	---	-----------------------------------

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z kulturotwórczą rolą stereotypów oraz strategiami ich wytwarzania i sposobami artykułowania w różnorodnych (zwłaszcza ikonicznych i literackich) tekstach kultury.
C2	Przedstawienie mechanizmów konstruowania i dekonstruowania stereotypów.
C3	Ukazanie opiniotwórczego potencjału stereotypów i ich roli w kulturze.
C4	Rozwijanie kompetencji analitycznych i interpretacyjnych.

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	mechanizmy tworzenia i dekonstrukcji stereotypów w języku, utworach literackich i tekstach ikonicznych oraz kulturowe, językoznawcze, socjologiczne i psychologiczne teorie stereotypu.	FPN_K2_W01, FPN_K2_W03	egzamin ustny, prezentacja, zaliczenie
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	zinterpretować z zastosowaniem różnych metod tekst kultury, umieścić go w kontekście historycznym, kulturowym, socjologicznym.	FPN_K2_U02, FPN_K2_U03	egzamin ustny, prezentacja, zaliczenie
U2	nazwać środki stylistyczne i językowe użyte w tekście literackim, wyjaśnić ich funkcje oraz odnieść je do interpretacji, rozpoznać mechanizmy tworzenia i dekonstrukcji stereotypów.	FPN_K2_U02, FPN_K2_U03	egzamin ustny, prezentacja, zaliczenie
U3	rozpoznać historyczną zmienność zjawisk literackich i kulturowych.	FPN_K2_U02, FPN_K2_U03	egzamin ustny, prezentacja, zaliczenie
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	krytycznej analizy roli stereotypów w kształtowaniu postaw społecznych.	FPN_K2_K02, FPN_K2_K03, FPN_K2_K05	egzamin ustny, prezentacja, zaliczenie

Bilans punktów ECTS

Semestr 3

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
wykład	30
przygotowanie do zajęć	15
studiowanie literatury wskazanej przez prowadzącego zajęcia	30
zbieranie informacji do zadanej pracy	15

Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90	ECTS 3.0
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30	ECTS 1.0

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr 4

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć	
wykład	30	
przygotowanie do zajęć	10	
studiowanie literatury wskazanej przez prowadzącego zajęcia	20	
przygotowanie prezentacji multimedialnej	5	
przygotowanie projektu	25	
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90	ECTS 3.0
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30	ECTS 1.0

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu
1.	Podstawowe paradygmaty w badaniach nad stereotypami: socjologiczny, psychologiczny, językoznawczy, kulturowy.	W1, U1
2.	Kulturotwórcza rola stereotypów oraz strategie ich wytwarzania i sposoby artykułowania w różnorodnych (zwłaszcza ikonicznych i literackich) tekstach kultury. Stereotyp jako forma świadomości i kategoria kulturowa: stereotyp a konwencja, topos.	W1, U1, U2, U3, K1
3.	Literatura jako narzędzie kształtowania, utrwalania i dekonstruowania stereotypu (literackie źródła niektórych stereotypów, sposoby weryfikacji, dezautomatyzacji stereotypów w literaturze). Tekstowe wykładniki stereotypu, np.: zjawiska z zakresu stylistyki, retoryki, topiki, konwencji gatunkowej.	W1, U1, U2, U3
4.	Analiza na wybranych przykładach funkcjonowania stereotypów związanych z płcią, wiekiem, narodowością, rolą społeczną, profesją.	W1, U1, U2, U3, K1
5.	Łamanie stereotypów: kategoria skandalu, despekt, naruszanie tabu.	W1, U1, U2, U3, K1

Informacje rozszerzone

Semestr 3

Metody nauczania:

analiza tekstów, burza mózgów, wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja

Rodzaj zajęć	Formy zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
wykład	zaliczenie	- obecność na zajęciach, - znajomość literatury przedmiotu, - aktywne uczestnictwo w zajęciach: wykonywanie i prezentowanie prac o charakterze analityczno-interpretacyjnym.

Semestr 4

Metody nauczania:

analiza tekstów, metoda projektów, burza mózgów, wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja

Rodzaj zajęć	Formy zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
wykład	egzamin ustny, prezentacja	- regularna obecność na zajęciach, - wykonywanie i prezentowanie prac o charakterze analityczno-interpretacyjnym, zaliczenie całej opcji: prezentacja efektów projektu.

Literatura

Obowiązkowa

1. Bokszański Z., Stereotypy a kultura, Wrocław 1997.
2. S. Borowicz, J. Hobot-Marcinek, R. Przybylska, Anty-Beatryczne. Studia nad kulturową historią obrazu pijanej i szalonej staruchy, Kraków 2016.
3. Bolecki W., Gazda G. (red.), Stereotypy w literaturze (i tuż obok), Warszawa 2003.
4. Dyer R., Funkcja stereotypów, w: Antropologia kultury wizualnej, red. I. Kurz i inni, Warszawa 2012.
5. Wśród stereotypów i tekstów kultury. Studia lingwistyczne, red. M. Karwatowska, L.Tymiakin, Lublin 2020.

Dodatkowa

1. Hobot-Marcinek J., „Starcem w kolebce, kto łeb urwał hydrze młodości”. Królestwo młodości – pomiędzy konstrukcją a dekonstrukcją stereotypu w literaturze i tekstach ikonicznych, w: Ikoniczne i literackie teksty w przestrzeni nowoczesnej dydaktyki, red. A. Pilch, M. Rusek, Kraków 2015.
2. Narody i stereotypy, red. T. Walas, Kraków 1995.
3. Rusek M., Kulturowa zmienność przedstawień. Rozważania o motywie wiosny w tekstach ikonicznych i literackich, w: Ikoniczne i literackie teksty w przestrzeni nowoczesnej dydaktyki, red. A. Pilch, M. Rusek, Kraków 2015.
4. Stereotypy i uprzedzenia: uwarunkowania społeczno-kulturowe, red. Kofta M. i Jasińska-Kania A. Warszawa 2001.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
FPN_K2_W01	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu literaturoznawstwa w perspektywie synchronicznej i diachronicznej oraz teorii literatury, w tym w kontekście literatury i kultury europejskiej
FPN_K2_W03	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu budowę, funkcjonowanie, pochodzenie i rozwój historyczny polszczyzny ogólnej i jej form językowych; rozumie znaczenie języka jako narzędzia społecznej komunikacji, w tym w wystąpieniach publicznych, i przekazu wartości kulturowych oraz tworzywa artystycznego
FPN_K2_U02	Absolwent potrafi z wykorzystaniem specjalistycznego języka dyskursów literaturoznawczych i językoznawczych, zachowując zasady poprawności językowej, przeprowadzić wnikliwą i wielostronną ustną i pisemną analizę i interpretację złożonych tekstów literackich z różnych epok oraz zjawisk z zakresu językoznawstwa
FPN_K2_U03	Absolwent potrafi biegle prezentować wyniki swoich ustaleń interpretacyjnych zgodnie z zasadami retoryki i z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi i technik przekazu
FPN_K2_K02	Absolwent jest gotów do wykazywania się niezależnym i krytycznym podejściem do funkcjonujących dyskursów i ich uwarunkowań ideologicznych
FPN_K2_K03	Absolwent jest gotów do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk; budowania relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu kształcenia, dialogowego rozwiązywania konfliktów i tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią; promowania szeroko rozumianej kultury humanistycznej; współpracy w podejmowaniu działalności na rzecz środowiska społecznego
FPN_K2_K05	Absolwent jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w pracy nauczycielskiej, kierując się przede wszystkim szacunkiem dla każdego człowieka; świadomego określania swojej postawy wobec fundamentalnych celów edukacji, a także różnych aspektów filozofii nauczania